

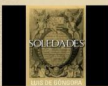
Luis de Góngora y Argote (1561. Córdoba - 1627. Córdoba)

Rođen u plemićkoj obitelji, studira pravo i klasičnu književnost, na nagovor roditelja odlučuje se za svećenički poziv, kasnije postaje počasni kapelan kralja Filipa III.

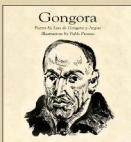
„U ljubavi nije važno što se kaže, nego što se osjeća, a u poeziji nije važno što se osjeća, nego što se kaže.“ - gongorizam

Već je prvim pjesničkim radovima, romancama u pučkome duhu, izazvao veliko zanimanje javnosti, da bi s vremenom počeo tražiti vlastiti pjesnički jezik. Najpoznatija djela, Hvalospjev vojvodi od Lerme (1609.), mitološki spjev Polifem i Galateja (1612.) i poema Samoće (Soledades, 1613.), kolala su u visokom društvu i na madridskome dvoru odmah po nastanku.

Góngorin pjesnički izraz nazvan je „visokim stilom“ (estilo elevado), odnosno gongorizmom ili kulteranizmom (lat. culto – učen), značajke su mu igra riječima – neologizmi (približavanje latinskom jeziku), neobične slike, mitološke teme te zamršene sintagme. Góngora smatra da je pjesništvo namijenjeno izabranima, učenima, a tema, za razliku od pjesničkog izraza, nema nikakvu važnost pa je zato i u svoje vrijeme i u kasnijim razdobljima zanemaren kao „pretjeran“. Pravi je „preporod“ doživio početkom XX. stoljeća, kada ga otkrivaju moderni pjesnici („pjesnik za pjesnike“). Na hrvatski ga je prevodio Nikola Miličević.

Zlatni vijek (šp. Siglo de Oro) španjolske književnosti podrazumijeva doba renesanse (16. st.) i baroka (17. st.). Ovo razdoblje počinje 1492. godine kada je Antonio de Nebrija izdao prvu gramatiku španjolskog jezika (Gramática Castellana), a završava smrću Pedra Calderóna de la Barce (1681.). Uz njih dvojicu, neizbrisiv trag u španjolskoj književnosti ovoga doba ostavili su Cervantes, Lope de Vega, Góngora, Quevedo.

ZANIMLJIVOST: rival mu je bio također veliki barokni pjesnik Francisco de Quevedo. Cijeloga života optuživali su jedan drugoga za štošta, sve dok Quevedo iz čiste objesti nije kupio Góngorinu kuću, samo kako bi ga izbacio iz nje. Pjesnik se tada, već načetog mentalnog zdravlja, morao vratiti u rodnu Cordobu, gdje je u siromaštvu i umro nakon godinu dana.

NA GROBU VOJVOTKINJE OD LERME

Boginja ljudska jučer, zemlja sada;
do jučer oltar, sad grob – o smrtnici!
Perje, čak bilo na kraljevskoj ptici,
samo je perje; tko to ne zna, strada.

Ostatak što sad u tom grobu sniva,
da s njim istočne nisu masti jake,
već bi od sebe dao smrtno znake;
što mramor krije, to razum otkriva.

Feniks, kom Lerma Arabljom bježe,
sad je crv samo sred praha rasuta
i opomena mudrim da ne griješe.

Ako ocean brod veliki guta,
kakvu jedrenjak svjetlu da se nada?
Stvor, jer je zemlja, nek u zemlju pada!

ZADATAK ZA TEBE:

1. Prokomentiraj u kakvom se simboličnom odnosu nalazi ocean naspram broda i jedrenjaka.

2. Prokomentiraj stih „opomena mudrim da ne griješe“.

3. Pronađi pjesme Pješčani sat i Sat na zvoniku pa odgovori na sljedeća pitanja:

- Što označavaju antiteze u svakoj od tri pjesme? Izdvoji ih.
- Kako je u svakoj od pjesama ostvarena misao o ljudskoj nemoći?
- Kako Góngora doživljava vrijeme?

PREDMET: HRVATSKI JEZIK

NASTAVNA JEDINICA: LUIS DE GÓNGORA

RAZRED: 2. RAZRED GIMNAZIJE

**IZRADILA: JASMINKA PETRIC, PROF.
GIMNAZIJA FRA GRGE MARTIĆA POSUŠJE**